

David Bellavia

in samenwerking met
John Bruning

VAN DEUR TOT DEUR

**EEN INSIDERVERSLAG VAN EEN VAN
DE GROOTSTE OORLOGSHELDEN IN IRAK**

DE KISTEN VAN MUQDADIYAH

9 april 2004, provincie Diyala, Irak

Stof bedekt onze gezichten, dringt door tot in onze neusgaten en prikt in onze ogen. Meedogenloos zuigt de hitte het vocht uit ons weg. Onze lichaamstemperatuur schommelt rond de 39 graden. Onze oren suizen. De verschroeiende hitte maakt ons draaierig en misselijk.

We zijn aan de schijterij, hebben pijnscheuten in de buik doordat onze darmen dankzij een keur aan lokale bacteriën vloeibaar zijn geworden. In de smerige plees op de basis kruipen zwermen vliegen over ons heen. Die plees hebben geen ventilatie. Het zijn bakovens, waar de bittere lucht van gekookte urine hangt.

En dan worden we ook nog eens beschoten.

Welkom bij de infanterie. Zo ziet onze dag eruit. Dit is ons werk. Het is klote, en we hebben er een bloedhekel aan, maar we verdragen het. Om twee redenen. Ten eerste is ons leven nobel en zinvol. Wij zijn de strijders van Amerika. Wij beschermen; wij nemen wraak. Ten tweede is bij de infanterie elk ogenblik een test. Dat we opgewassen zijn tegen de zwaarste dagen, zoals deze, bewijst dat wij tot een apart soort mensen behoren.

Er zijn geen kantoortjes waar wij werken. Er is geen koffiekamer. Stropdassen bestaan niet. We forenzen in gepantserde gevechtsvoertuigen.

Onze werkplaats is geen steriel kantoor of een zoemende fabriek. Het is een troosteloze weg in een reusachtig, verlaten land.

Op de achtergrond staat een bewakingstoren in brand. Op de grond om ons heen wemelt het van de verbrijzelde lichamen. Lege uitpuilende lijkenogen staren ons vol afgrijzen aan. We ruiken de zware stank van verbrand vlees. Dit was ooit een post van het Iraakse leger, waar in- en uitgaand verkeer in Muqdadiyah, een van de belangrijkste steden in de provincie Diyala, werd gecontroleerd. Nu is het als gevolg van een verrassingsaanval eerder deze ochtend niet veel meer dan een brandstapel. We kwamen te laat om te helpen, en onze oprechte, maar ongetrainde bondgenoten zijn op een afschuwelijke manier omgekomen toen de rebellen ze overrompelden. Een Iraakse soldaat is vol getroffen door een RPG.* Zijn kistjes en wat kleffe hoopjes bloederig vlees rond de bewakingstoren zijn het enige wat er van hem over is.

Dit is onze werkplek. Kort na onze aankomst in dit land begonnen we al te wennen aan dergelijke verschrikkingen. Tijdens onze tweede patrouille in Irak probeerde een bestelwagen met snoepgoed in te voegen in een colonne van onze pantservoertuigen, om vervolgens overreden en verpletterd te worden. De inzittenden werden zo geplet dat ze onherkenbaar waren geworden. Onze eerste kennismaking met de dood betrof zo een opengescheurde en uiteengereten man en zijn vrouw. Hun ingewanden lagen verspreid over platgereden dozen met snoeprepen. De hele patrouille had al vierentwintig uur niets gegeten. We hielden halt en werden steeds hongeriger terwijl we de wacht hielden bij het wrak. Uiteindelijk nam ik stiekem een paar hapjes van een van de schonere repen. Anderen veegden het bloed en de brandstof van de papiertjes en volgden mijn voorbeeld.

Dat was drie weken geleden. We zijn inmiddels veteranen, trots dat we zo'n aanblik verdragen en desondanks ons werk doen. Deze ellende is kenmerkend voor ons, verleent ons onze identiteit. Bo-

* Een RPG (rocket-propelled grenade) is een draagbaar, vanaf de schouder te lanceren en ongeleid antitankwapen voor de korte afstand.

vendien onderscheidt ze infanteristen van alle anderen in een uniform. Sommigen noemen het arrogantie. Het zij zo. Wij noemen het trots, want we geloven heilig in ons werk.

‘Controleren,’ roept sergeant Colin Fitts.* Hij wijst naar een Humvee, die op ons slagveld afrijdt.

We houden samen de naderende wagen in de gaten. Fitts komt uit Mississippi. Hij heeft een knarsende stem en een indringende blik. We hebben zo’n hechte band dat ik elk boeiend verhaal uit zijn leven allang gedetailleerder kan vertellen dan hij, en hij omgekeerd ook.

De Humvee komt een klein eindje van ons vandaan piepend tot stilstand. Op de rechterstoel zit een keurig verzorgde majoor. Hij lijkt met zijn kleine bril met metalen montuur wel een accountant in kevlar. Hij is zo schoon dat ik vermoed dat hij nog maar een paar uur geleden heeft gedoucht. Ik kan me niet eens herinneren wanneer ik voor het laatst heb gedoucht. We hebben ons moeten behelpen met kattenwasjes – alleen de oksels en geslachtsdelen een beetje poetsen – aangezien stromend water een luxe is die de infanterie niet is gegund.

Hier zien we de tweedeling die onze krijgsmacht kenmerkt: we dragen allemaal hetzelfde uniform, maar we zouden net zo goed tot twee verschillende legers kunnen behoren. Wij zijn de kogelkauwers uit de frontlinie. Deze officier belichaamt alles van die andere helft waar wij een hekel aan hebben. Hij is schoon, wij zijn smerig. Zijn huid heeft de zon nauwelijks gezien. Wij zijn verbrand en verweerd. Hij is goed doorvoed en een tikje gezet. De meesten uit ons peloton zijn vijf kilo afgevallen sinds we in Diyala zijn gearriveerd. Dat komt misschien doordat de eetlust al snel

* Het Amerikaanse leger kent binnen de rang ‘sergeant’ zes tussenrangen: sergeant, staff sergeant (de rang van Bellavia), sergeant first class, master sergeant, first sergeant en sergeant-major. Voor de duidelijkheid zijn die alle als ‘sergeant’ vertaald.

voorbij is als we een keer de kans krijgen om te eten. Onze mess is een verlaten Iraaks lijkenhuis.

‘Jongens,’ zegt de majoor, ‘laat jullie sergeant weten dat Quarter Cav er is!’ Deze majoor denkt duidelijk dat hij gevoel voor drama heeft. Hij beseft niet dat hij ons beiden zojuist heeft beledigd. Fitts en ik zijn allebei staff sergeant; de insignes van onze rang zijn niet gemakkelijk over het hoofd te zien. Fitts wordt knalrood.

In onze wereld, de wereld van de infanterie, is deze majoor een nepper. Hij zit veilig op afstand, maar doet alsof hij het gevecht leidt. Meestal moeten we zulke idioten gewoon maar verdragen.

Ik ben daar wel toe bereid. Fitts daarentegen heeft geen inwendige censor. Hij is allergisch voor flauwekul en is voor de duvel niet bang. Daarmee heeft hij al een hoop vijanden gemaakt binnen ons bataljon, maar je moet wel bewondering hebben voor een man die volkomen oprecht op elke situatie reageert en werkelijk nooit nadenkt over de gevolgen voor zijn carrière. En hij heeft er dan ook een prijs voor moeten betalen. Verscheidene keren is hij gedegradeerd, maar hij wint zijn strepen altijd weer terug.

Fitts knikt naar de majoor en roept naar de leider van zijn A Team: ‘Hé, sergeant Misa! De Quarter Cav is er. Wat? Kan het jou ook geen ene reet schelen? Nou, dan zijn we met z’n tweeën, tweehonderdvijftigduizend als je de hele sector meetelt.’

Mijn bek valt open. Fitts heeft zojuist een majoor vernederd zoals hij een gewoon soldaat zou vernederen. Ik wacht op de fall-out.

De majoor hakkelt. Schuift zijn bril omhoog, wendt zich tot zijn chauffeur en zegt: ‘Doorrijden.’

De Humvee scheurt verder richting de veiligheid van Forward Operating Base Normandy. Het feit dat we bereid zijn ons te onderwerpen aan smerige omstandigheden en zware gevechten, geeft ons enige armslag bij de andere helft van het leger. Dat is de enige kaart die ons behoedt voor een aanklacht wegens insubordinatie.

Sergeant Warren Misa stapt over een Iraaks lijk heen dat eruitziet als een lappenpop en loopt naar Fitts. Misa, een gespierde Fili-

pijn, geboren in Cebu en opgegroeid in Cincinnati, is de enige man die ik ooit heb ontmoet die Tagalog spreekt met een Ohio-accents. We kunnen hem nauwelijks verstaan.

‘Sergeant Fitts?’

‘Ja, Misa?’

‘Ze proberen u via de radio te pakken te krijgen. Er zijn weer problemen in Muqdadiyah.’

We lopen naar onze Bradley Fighting Vehicles en kruipen erin. Deze gepantserde personeelsvoertuigen zijn in de Iraakse hitte net ovens op wielen. Tijdens elke rit verliezen we in onze complete gevechtssuitrusting van 25 kilo – kevlar, body armor, munitie, wapen, water en nachtkijker – heel wat gewicht door het zweten. We gaan haast naar de minder dodelijke hitte van de FOB [Forward Operating Base]-plees verlangen.

De verwoeste controlepost in stofwolken achterlatend, rollen de Bradys voorwaarts. Na een korte rit zijn we midden in Muqdadiyah. Hier beleefde ons peloton een dag eerder de zwaarste strijd van zijn korte gevechtloopbaan.

‘Nondeju,’ klinkt de stem van onze pelotonssergeant, James Cantrell, door de interne luidspreker van de Bradley. Ik tuur door het kijkvenster en mijn adem stukt.

We zijn omringd door doodskisten.

Aan weerszijden van de straat staan rijen nieuwe kisten. Hier en daar zijn er twee of drie op elkaar gestapeld. Vlakbij staat een oude man voorovergebogen over twee planken met een hamer te zwaaien. Ik realiseer me dat hij een deksel voor een kist in elkaar zet. Om hem heen liggen nog meer deksels verspreid, die ons de doortocht belemmeren.

Cantrell geeft bevel uit te stappen. De klep van ons voertuig gaat open en klettert op straat. We rennen de felle ochtendzons in. De gebouwen smeulen nog na. Een tijdens de strijd beschadigd huis is al geplunderd door mannen met mokers. Om ons heen, verspreid tussen de doodskisten, huilen vrouwen en staren kinderen

in het niets. Oude mannen, overlevenden van Saddams gewelddadige regime, de oorlog met Iran en de Eerste Golfoorlog, staren ons met holle ogen aan.

We passeren langzaam het huis dat we de dag ervoor gebruikten als verzamelplaats voor gewonden. Voor het huis liggen drie kisten opgestapeld. Ik vraag me af of een daarvan de tiener bevat die ik heb moeten doodschietsen.

Tijdens de gevechten van gisteren arriveerde mijn ploeg bij een huis met een hek en een muur eromheen. Sergeant Hugh Hall, de stevige, deuren verpletterende krachtpatser uit ons peloton, brak het hek open en ging ons voor naar een binnenplaats. Op het moment dat we binnenkwamen explodeerde de voorzijde van het huis. Hall werd getroffen door een brokstuk rondtollend beton en de rest van ons zocht dekking. Hierop volgde plotseling een spervuur doordat drie Bradleys het vuur openden met hun 25mm-Bushmaster-kanonnen als reactie op de ontploffing van de vijandige raketgranaat. Door het lawaai van de granaten die de omgeving van het huis aan stukken schoten, verstond ik nauwelijks iets.

Ik meende Cantrell over de radio te horen schreeuwen: 'Bellavia, geef me verdomme een situatierapport.' Cantrells stem is het enige wat boven de kakofonie van een vuurgevecht uitkomt. Daar heeft hij echt talent voor.

Verward en enigszins verdoofd gaf ik aanvankelijk geen antwoord. Dat beviel Cantrell niet. 'Bellavia, zijn jullie verdomme in orde?'

Uiteindelijk had ik de tegenwoordigheid van geest om te antwoorden. Ik had alleen de Bradleys horen schieten en dus schreeuwde ik uiteindelijk terug: 'Stop met schieten! Jullie raken onze locatie.'

'Hé, klootzak, dat waren wij niet. Dat was een klerer-PG,' bulderde Cantrells stem door de radio. 'En daar komt er nog een.'

Plotseling explodeerde boven ons hoofd de top van een grote palmboom op de binnenplaats. Cantrell en de andere Bradleys schoten direct terug. Stukken hout en verbrand blad regenden op ons

neer. Hall, die al onder het betonstof, vuil en bloed zat, schreeuwde: ‘Zouden ze die klootzak al te grazen hebben genomen?’

‘Naar binnen en het dak op,’ brulde ik boven het vuur van onze Bradleys uit. De mannen liepen naar de deur. Terwijl zij de ingang forceerden, stak ik mijn hoofd om de hoek en zag een schutter op het dak van een huis in de buurt. Heel even nam ik hem goed op, want ik wist niet tot welke partij hij behoorde. Hij kon een bevriende lokale inwoner zijn. We hadden al eerder gezien dat ze schoten op de in het zwart gehulde Mahdi-milities die eerder tijdens de gevechten dit deel van de stad infiltreerden. Niet iedereen met een wapen was een vijand.

De schutter op het dak was een tiener, zestien jaar misschien. Ik zag dat hij met zijn rug naar me toe naar doelwitten speurde. Hij had een AK-47 zonder magazijn in zijn handen. Was hij gewoon een onverstandige jongen die zijn familie probeerde te beschermen of was hij een van de sjiiitische fanaten van Muqtada al-Sadr? Ik hield hem in de gaten en bad dat hij zijn AK zou laten zakken en gewoon weer zijn huis in ging. Ik wilde hem niet neerschieten.

Hij draaide zich om en zag mij, en ik zag de angst op zijn bezwete gezicht. Ik had hem in mijn vizier op het moment dat hij zijn AK schouderde. Ik was hem te snel af. Mijn eigen geweer rustte stevig tegen mijn schouder, mijn vizier op hem gericht. Het joch had geen schijn van kans. Een tikje tegen de veiligheidspal en een vlinderkusje op de trekker, meer was er niet voor nodig.

Doe het alsjeblieft niet. Je hoeft niet te sterven.

Hij hield zijn AK nu volledig in de aanslag. Richtte hij op mij? Ik kon het niet zeker weten, maar de loop was ter hoogte van mij gericht. Moest ik schieten? Kon ik het risico nemen niet te schieten? Probeerde hij me stilletjes te behoeden voor ongezien gevaar? Ik wist het niet. Ik moest een besluit nemen.

Vergeef me alsjeblieft.

Ik haalde de trekker over. De kin van de jongen zakte op zijn borst en gutturaal gekreun ontsnapte aan zijn lippen. Ik schoot

nog eens, miste, waarna ik de trekker nog een keer overhaalde. De kogel scheurde zijn kaak en oor af. Sergeant Hall dook naast me op, zag de AK en de jongen en maakte er met vier schoten in zijn borst een eind aan. Hij zakte tegen het lage muurtje op het dak in elkaar.

‘Bedankt, maat. Mijn richtpunt klopt niet meer,’ zei ik tegen Hall om hem uit te leggen dat het vizier van mijn geweer niet meer goed stond, al was dat het laatste waar ik aan dacht.

Een dag later op een straat omringd door doodskisten en rouwend gezinnen is hun verdriet te erg voor ons om aan te zien. Deze arme mensen hadden tussen twee vuren gezeten en waren misbruikt door de fanaten die ervoor kozen tegen ons te vechten. De Mahdi-milities van Muqtada al-Sadr zijn de infanteristen van de sjiiitische opstand. Zij zijn degenen die voor deze chaos in Muqdadiah hebben gezorgd. Ze gebruiken huizen en ondernemingen van onschuldige mensen als gevechtsposities en hinderlagen.

De verdrietige tafereelen op straat zijn onvergelijkbaar met wat we in deze door de gevechten gehavende huizen aantreffen. Gisteren trapte mijn ploeg een deur in en stuitte op een vrouw die een schort droeg dat doordrenkt was van het bloed. Ze zat huilend van verdriet op de grond. Ze leek halverwege de veertig en had sjiiitische tatoeages op haar gezicht. Toen ze ons zag, stond ze op en greep ze specialist Piotr Sucholas bij zijn schouders en kuste hem op zijn wang. Toen draaide ze zich om en legde haar hoofd op sergeant Halls borst, alsof ze zijn hart wilde aanraken.

Ik deed een stap naar voren en zei in gebroken Arabisch: ‘La tah khaf madrua? Am ree kee tabeeb. Weina mujahedeem kelb?’ *Wees niet bang. Gewond? Amerikaanse dokter. Waar zijn de moedjahi-dien-honden?*

Ze boog haar hoofd en kuste mijn trouwring. ‘Baby madrua. Baby madrua.’ De wanhoop in haar stem werd weggespoeld door het geluid van een lachend klein meisje. Toen het giechelende

kind uit de keuken tevoorschijn kwam en haar armen om het been van haar moeder sloeg, zagen we onmiddellijk dat ze het syndroom van Down had. Het viel me op hoe mooi het kind was. Contreras, altijd al degene die het grootste hart had in ons peloton, knielde bij haar neer en gaf haar een butterscotchsnoepje. Contreras was dol op Iraakse kinderen. Hij had een neefje van zes, en als hij hier kleintjes zag, verlangde hij naar het joch.

We zagen de gewonde baby aanvankelijk niet – er was nog werk aan de winkel. Ik ging de trap op, op zoek naar een rebel die op onze Bradleys had geschoten. Halverwege de trap zag ik een bloedveeg op de trap. Toen vond ik wat menselijk haar. Nog een tree en ik zag een piepklein beentje.

Baby madrua.

O, kut. Kut.

Het kind was dood. Ze lag uiteengereten bovenaan de trap. Specialist Michael Gross was een paar treden achter me aan geklommen. Ik draaide me naar hem om en schreeuwde: ‘Ga terug! Ga verdomme terug, zei ik!’ Gross bleef acuut staan en daalde met een gekwetste gezichtsuitdrukking de trap af. Ik was overdreven hardvochtig, maar ik wilde niet dat hij zou zien wat er over was van dit dode kind.

Ik liet de ploeg beneden achter en ging in mijn eentje het dak zuiveren. Er lagen drie bloedende dode geiten boven op het dak naast een in het zwart gehulde dode Mahdi-strijder met een gouden armband. Hij was met een AK in zijn hand omgekomen, en naast hem stond een granaatwerper tegen de muur. Mijn maag kwam in opstand. Was dit de echtgenoot van de vrouw? Had hij werkelijk zijn gezin in gevaar gebracht door op ons te schieten vanaf zijn eigen dak? Wat voor soort mens doet zoiets? Vol walging rende ik de trap af. De rest van de ploeg had granaathulzen gevonden in de slaapkamer van de kinderen. De Mahdi-strijder had daar ook door het raam geschoten.

Ik zal dat huis nooit vergeten. De vrouw kuste ons allemaal ten